

Interjú Simai Mihállyal

2019

Urbánné Mező Julianna: Kedves tanár úr, mikor csatlakozott a Világgazdasági Intézethez vagy Tanszékhez?

Simai Mihály: 1952-ben, az egyetem elvégzése után kerültem a Nemzetközi Gazdasági és Politikai Ismeretek Tanszékre, akkor még úgy hívták ezt a tanszékot, amiből mára a Világgazdasági Intézet lett. Szóval meghívtak erre a tanszékre tanársegédnek, és azóta, bár több fázisban, de végig itt dolgoztam, ide kötődtem úgy, hogy közben elmentem az ENSZ-be, elmentem az Akadémia Világgazdasági Kutatóintézetébe, amelynek igazgatóhelyettese, majd igazgatója voltam. De, mint úgynevezett mellékfoglalkozású professzor, mindig megmaradtam ennek az egyetemnek a munkatársának, és idővel kineveztek egyetemi tanárnak.. Úgyhogy gyakorlatilag a nyugdíjazásomig ezt csináltam, és most is itt vagyok ebben a – most már – intézetben. Én ma már nem csak ennek az intézetnek, hanem az egyetemnek is a legrégebb munkatársa vagyok. Senki más nincs az egyetemen azok közül, akik 1952-ben csatlakoztak az akkori Magyar Közgazdaságtudományi Egyetemhez.

UMJ: Akkortájt milyen volt itt az egyetemen dolgozni, és milyen társasági élet jellemezte a tanszékét?

SM: Először is, milyen volt a tanítás? Ez a leglényegesebb. Az órák látogatása kötelező volt. Minden előadást megelőzően volt katalógus, tehát ellenőrizték a jelenlétet. Ha valaki nem volt jelen, az súlyos gondokat okozhatott, akár az ösztöndíjával kapcsolatban is. A hallgatók csoportokra voltak osztva, ezeket szemináriumoknak neveztük. Ezek egyrészt kis hallgatói kollektívák voltak, másrészt pedig több tárgy szemináriumok keretében folyt. Tehát ezek a szemináriumok egyben oktatási egységeket is jelentettek; a számvitelt, statisztikát, az összes technikai tárgyat például ezek keretében tanultuk. A szemináriumoknak volt egy hallgatói vezetője, aki a szemináriumi csoportból került ki, és természetesen, a tanárok közül is kijelöltek valakit a tanszéknek, aki a szemináriummal foglalkozott. A vizsgáztatás is úgy folyt, hogy a szemináriumon

belül jelentkeztünk a különféle tárgyakból vizsgákra. Írásbeli vizsgák csak a technikai tárgyakból voltak, tehát számvitelből és statisztikából. Minden más vizsga szóbeli volt. Időnként dolgozatokat is kellett írni, de nem ez volt a jellemző.

Ami az egyetemi élet másik oldalát illeti, túl a tanuláson, a szórakozás. Először is igen aktív sportélet folyt az egyetemen.

UMJ: Ön is sportolt?

SM: Nem csak sportoltam, hanem én vezetője, elnöke voltam az egyetemi hegymászó és síszakosztálynak. Részt vettünk versenyeken, sőt, első osztályú sportolókká minősítettek bennünket. Volt az egyetemnek egy Bibic nevű csónakháza is, ahol talán nyolc vagy tíz csónak tartozott hozzánk, amik az oktatók, a személyzet és a hallgatók rendelkezésére álltak. Rövid ideig, de volt a hallgatóknak egy üdülője is, de ezt egy év után elvették. Ami a sportolási lehetőségeket illeti, Budán volt a Budapesti Egyetemi Atlétikai Clubnak, a BEAC-nak egy pályája és ezt a pályát is lehetett használni. Az egyetemnek nem lehetett tornaterme, mert a technikai lehetőségek nagyon rosszak voltak. De a BEAC pályát lehetett használni, ahol sok testnevelési és sportesemény zajlott.

Emellett nagyon aktív kultúrélete is volt az egyetemnek. Működött egy kultúrosztály az Egyetemi Ifjúsági Szervezeten belül, volt színjátszó csoport, kitűnő népi táncscsoport és zenekar. A népi táncscsoport országos hírű volt. Voltak közös színház- és mozilátogatások. Kedvezményeket kapott az egyetem hallgatósága színházakba és mozikba. Az egyetem első évtizedét körülbelül ez jellemezte.

Emellett zajlott a politikai élet is. A Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége, a MEFESZ, mint ifjúsági szervezet, politikai csoportokat szervezett, ami megegyezett – praktikus – a szemináriumokkal. Ennek lényege az volt, hogy egyrészt beszélgetések folytak politikai kérdésekről, másrészt pedig a politikai csoportok vezetőitől elvárta az egyetemi párt és a MEFESZ szervezet – amiből később DISZ (Dolgozó Ifjúság Szövetsége) lett –, hogy rendszeresen készítsenek jelentéseket az adott hallgatói csoport politikai magatartásáról. Tehát nyomon követték, hogy ki hogyan politizál.

Körülbelül ezt tudom az akkori életről elmondani, de ez fokozatosan változott. Ez a kezdetekre volt jellemző. Az első nagy változás a Nagy Imre kormánnyal jött, amikor a politikai témák jelentősége számottevően csökkent. Majd a forradalom is egy nagyon komoly változást

hozott itt. Ez az egyetem hivatalosan marxistának volt minősítve, de meghatározó fontosságú volt az, hogy ennek az egyetemnek tanára volt Nagy Imre. Ő agrárközgazdaságtant tanított, engem is tanított. Tehát mi figyelemmel kísértük az ő működését, szereplését. Azokban a politikai vitákban, amelyek lényegében a forradalom előkészítését jelentették, az egyetemi hallgatók egy része is részt vett, illetve az oktatók közül is nagyon sokan. Mi részt vettünk a nagy tüntetésben, ami október 23-án zajlott. A mi egyetemünk hallgatói és oktatói semmiféle fegyveres harcban vagy ilyesmiben nem vettek részt. De egyértelmű volt, hogy a döntő többség támogatta azokat a gondolatokat, amelyek Nagy Imre szerepével kapcsolatban megfogalmazódtak.

UMJ: Egy kicsit személyesebb kérdés. Melyik volt a legemlékezetesebb kurzus, amelyet vezett? Vagy volt-e esetleg egy olyan alkalom, előadás, amely valamiért nagyon különleges volt Önnek?

SM: A tárgyunkból, ami minden hallgató számára kötelező volt, tömegelőadások voltak. Voltak itt olyan évfolyamok, amelyeknek a létszáma több száz volt, tehát a legnagyobb teremben tartottuk az előadásokat. Ez úgy zajlott, hogy minden tanszék minden munkatársának volt egy témája. Az én témáim az Egyesült Nemzetek Szervezete, az Egyesült Államok, valamint a fasiszmus és a nemzetiszocializmus voltak. Én ezekben a témákban tartottam előadásokat. Az előadásokat hosszú időn keresztül szóról szóra le kellett írni. Ez úgy történt, hogy mi leírtuk az előadást, átadtuk a tanszékvezetőnek, ő elolvasta, és vagy ő olvasta föl a hallgatóknak, vagy nekünk volt lehetőségünk arra, hogy felolvassuk. Változtatni nem lehetett rajta. Ez a rendszer elég hosszú ideig tartott. Ez azt is jelentette – és ez egy nagyon érdekes lehetőség volt –, hogy az, aki ezt az előadást az adott témakörben tartotta, annak a témának komoly szakértőjévé vált. Hiszen el kellett olvasni egy nagyon jelentős szakirodalmat.

Nekem semmi nem maradt fenn azokból az előadásokból, amelyeket én tartottam és le kellett írni, csak egyetlenegy, amit a fasiszmusról tartottam. Amikor ezt megtaláltam, begépeltem és fölvettem az internetre, jellemezni azt a helyzetet, hogy milyen volt egy előadás akkoriban. Ez is véletlenül maradt fent. Ugye, ezek a tanszékek költöztek össze-vissza, és az egyik íróasztalom legalsó fakkjában találtam meg ezt az anyagot olyan jó tíz éve. A tanszék egy ideig a református gimnázium épületében működött, és azt hiszem, hogy akkor került elő, amikor átköltöztünk onnan.

Hadd ejtsek itt szót az egyik legemlékezetesebb élményemről. Ha a hallgatók ilyen nagy tömegben járnak az órákra, akkor ez mindig úgy alakul, hogy mondjuk, az első öt-tíz sor figyel és jegyzetel. A következő sorok a következő szemináriumra vagy valami másra készülnek. S vannak, akik a legtetején ülnek. Azok is beülnek az adott órára, – hiszen jelen kell lenniük, mert katalógus van –, de közben valamivel szórakoztatják magukat. Nem volt ritka dolog, hogy ott fönt, a széksorok legtetején – amit nem lehetett áttekinteni, mert messze volt –, kártyáztak. És amikor egyszer éppen valami érdekes témáról tartottam előadást, egyszerre csak valaki fölkiált: „Marha!”. Megálltam és kérdezem, hogy „Mi van?”. Azt mondja erre a hallgató, hogy „Nem magának mondtuk tanár úr, hanem képzelje el, elfogták a piros hetesét!”. Ultiztak. Ez volt az egyik legemlékezetesebb élményem az általam tartott előadásokkal kapcsolatban.

UMJ: Mit gondol, miben (volt) rendhagyó a Világgazdasági Intézet tevékenysége?

SM: Miután ez egy világgazdasági intézet, és a világgazdaság egy változó dolog, az egyik kulcskérdés az, hogy hogyan tudja az intézet követni a maga előadásaival és tananyagaival azokat az átalakulásokat, amelyek a világgazdaságban történnek. Most milyen nagy változások zajlanak a világgazdaságban? Egy ilyen például a kereskedelmi háború. Három évvel ezelőtt erről nem volt szó. Másik például a technikai és információs forradalom, amit röviden digitalizációnak szoktak nevezni. Ez minden területére hat a világgazdaságnak. Az egyik kulcsfontosságú kérdés az, hogy ezeket miként lehet úgy beépíteni a tanszék oktatási tevékenységébe, hogy a hallgatók a legfrissebb információkhoz jussanak hozzá, és ne lerágott csontokon rágódjanak. Ez nem könnyű.

UMJ: De úgy ítéli meg, hogy jelenleg az intézet kielégítően teljesít ebben?

SM: A törekvések megvannak rá. Hogy aztán miként teljesít, azt a hallgatók mondják meg, hiszen rajtuk csattan az ostor. És a hallgatók közül sokan azért odafigyelnek arra, hogy mi történik a világban. Mondjuk nem nagy tömeg, de olyan harminc százalékuk nyomon követi a változásokat. A döntő többséget viszont ezek a kérdések nem nagyon foglalkoztatják – nekem ez a benyomásom.

UMJ: Nem azt tartja furcsának, hogy a hallgatók egy nemzetközi gazdaság és gazdálkodás szakon nem érdeklődnek ezek iránt a folyamatok iránt?

SM: Nézze, én már olyan öreg vagyok, hogy én már semmin sem csodálkozom. Azonkívül nekem is vannak unokáim, akik ugyan már túlvannak az egyetemen, de ők is átmentek mint hallgatók mindezekben. A helyzet az, hogy miután tanítottam nagyon sok külföldi egyetemen, ennek következtében pontosan tudom azt, hogy rendszerint a hallgatóknak közel egyharmada vagy negyven százaléka az, aki ténylegesen érdeklődő. Van egy másik negyven százalék, akiket csak a diploma megszerzése izgat, a többi nem. A kisujjukat sem mozdítják azért, hogy megnézzék, hogy milyen átalakulások vannak a szakterületükön. S van egy közbenső társaság, akik hol odafigyelnek, hol nem.

UMJ: Ebben lát különbséget a magyar és a külföldi hallgatók között?

SM: Egyeteme válogatja. Tanítottam az amerikai hadsereg katonai akadémiáján. Ott a hallgatók kényszerülve voltak arra, hogy nagyon odafigyeljenek azokra a kérdésekre, amikről tanulni kell, mert nagyon komoly rendszeres számonkérés várta őket. De ahol ilyen rendszeres számonkérés nincs, ott is sokszor hasonló fegyelmezettséggel lehet találkozni. Voltak az egyetemek közül, ahol tanítottam, kiemelkedő jelentőségűek, Amerikában, Washingtonban például a George Washington Egyetem. Ott a hallgatók – azon a szinten, ahol én tanítottam, vagyis a mesterszak utolsó szakaszában – valamely professzorhoz kapcsolódtak, aki egyben az ő segítőjük is volt. Abban a csoportban, ahol én tanítottam, négy professzor foglalkozott a hallgatókkal, és az adott professzor úgy is számon kérte a hallgatók tevékenységét, hogy rendszeresen beszámoltatta a társaságot a kötelező szakirodalom elolvasásáról. Tehát meg is beszélte velük az irodalmat, nem csak odaadta nekik, hogy készüljenek fel belőle. Tanítottam azonban olyan egyetemen is, ahol a dolog nagyon lazán ment.

UMJ: Le lehet vonni azt a következtetést, hogy itt sem valamilyen belső motiváció ösztönözte a hallgatókat, hanem inkább a rendszeres számonkérés?

SM: Itt adva van még egy probléma. Ha az ember mesterszakra tanít, főleg annak a vége felé, akkor már a hallgatók döntő többsége arra készül, hogy dolgozzon. Van, aki már állásban is van. Ennek következtében ott, a munkahelyen is elvárják tőle a teljesítményt. Szóval ez egy bonyolult kérdés.

Van viszont egy nagyon komoly problémám az itteni hallgatósággal. még pedig az, hogy itt, a Világgazdasági Intézetben Nemzetközi gazdaság és gazdálkodás mesterszakot viszünk. És

én mint közgazdász, de mint olyasvalaki is, aki azért a világot ismeri, alapvető fontosságúnak tartom, hogy aki magára közgazdászként tekint, és ilyen jellegű diplomát kap, egy pár témát nagyon jól ismerjen. Egy: a közgazdasági elméletek történetét; kettő: a világgazdaság történetét; három: a számvitelt, négy: a statisztikát. Aki ezeket nem ismeri, azt én nem tekintem közgazdásznak. Az kap egy diplomát, aztán *adieu*. A minap tartott Martonyi János volt külügyminiszter egy kitűnő világgazdasági előadást a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. Igazándiból, ha én ennek az egyetemnek mesterszakos hallgatója lennék, nagy érdeklődéssel elmennék rá. Mégis senki, sem ebből az intézetből, sem máshonnan nem vett részt rajta. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemről részt vettek, meg máshonnan is sokan voltak, de innen senki. Tehát ha nincsen belső érdeklődés, akkor ezen nem lehet segíteni.

UMJ? Másrészt lehet, hogy túl sok információ éri a fiatalokat, például nem is tudnak arról, hogy van egy ilyen rendezvény.

SM: Én tudom, de az embereket rengeteg információ éri naponta. Én már öreg fejjel kellett, hogy megtanuljam a modern információelméletet. Enélkül tanítani nem lehet. A dolog lényege az, hogy minden embernek megvan egy úgynevezett infoszférája, tehát egy olyan közeg, amelyben információk érik az adott embert, vagy ő informál másokat. Ezen az infoszférán belül engem például naponta ér tízezer egységnyi, tízezer fajta információ. Mennyit veszek én ebből észre? Ennek körülbelül hetven százaléka leperog, körülbelül harminc százalékát észreveszem. Mennyire figyelek oda? Ennek körülbelül a felére. És mennyit jegyzek meg ebből, hogy számomra fontos? Embere és témája válogatja, de nagyon kevés. Az információelméletnek, az infoszférának egyik alapfeltétele, hogy az ember legyen annak tudatában, hogy számára melyek a fontos információk. És van az információknak az egyén számára egy fontosság szerinti hierarchiája. Feltétlenül odafigyelek, hogy ha valamelyik családtagommal valami zűr történik. Vagy ha közeli ismerőssel vagy barátommal kapcsolatban valami negatív információ érkezik – erre általában odafigyelek. Ezeknek az aránya azonban általában nagyon kicsi. Azzal is tisztában kell lenni, hogy számomra mely információk fontosak. Hova menjek el? Milyen előadásra menjek el? Nem megyek el olyan előadásra, ahol a Fülöp-szigetek külügyminisztere tart előadást a világpolitika időszerű kérdéseiről. Mit érdekel engem a Fülöp-szigeteki külügyminiszter véleménye? Nem megyek, észre sem veszem. De elmegyek egy Martonyi előadásra, mert tudom, hogy ő külügyminiszter volt, és olyan témát választott, ami nagyon modern, a mai világkereskedelem helyzete és a geopolitika összefüggése. Mind a kettőben óriási változások mennek végbe, így erre, mint közgazdász, feltétlenül oda kell, hogy figyeljek. Itt az egyetemen

aztán vannak olyanok is, akik azt sem tudják, hogy az adott félévben miből kell vizsgázniuk. Csak az utolsó pillanatban veszik észre, hogy jaj, ezek vannak!

A hallgatóság egyébként mindig változik. Rengeteget változik, egyrészt attól függően, hogy milyen középiskolából jöttek. A mesterszakon pedig ez azzal függ össze, hogy ki milyen alapképzést kapott. És itt nagy szerepet játszik az, hogy óriásiak a különbségek az alapképzés színvonalában és jellegében. Nagyon jelentős különbségek vannak a családi háttér nyomán is, hogy a családban mi az érdeklődés. Az információelméletnek ez egy nagyon lényeges eleme, hogy az információk hány százaléka jön a családból. De nem ma, hanem az ember egyéves korától kezdve a családtól jött információk hogyan épülnek fel benne. Ez egy nagyon izgalmas kérdés. Ha csak arról van szó, hogy otthon veszekednek, akkor csak ezt jegyzi meg. Előfordult itt velem, hogy egyik vizsgázótól megkérdeztem: „Mondja, egy ilyen témát nem szoktak otthon a családdal beszélgetni?” Erre ő azt mondta: „Kivel? Ahhoz ezek hülyék!” Hát ilyen is van.

UMJ: Mit gondol arról, hogy a magyarországi felsőoktatási intézmények között milyen helyet foglal el a Világgazdasági Intézet képzése?

SM: Nagyon sok helyen folyik Nemzetközi gazdaság és gazdálkodás képzés. Ez az intézmény a jobbak között van, az itt folyó munkát színvonalasnak, értelmesnek, jónak tartom. Ezzel együtt nem biztos, hogy minden olyan kérdéssel kellő mértékben foglalkozik, ami az adott témakörben fontos. Például hosszú ideje bírálom az egyetemet és benne a mi intézetünket is azért, mert az innovatív fejlődéssel, a technikai fejlődés problematikájával, igazándiból a világgazdasági verseny problematikájával és ennek átfogó összefüggéseivel nem kellő mértékben foglalkoznak. Megjelennek itt-ott, de nem annyira, amennyire a hallgatóknak manapság erre szükségük lenne. Megértem, hogy ehhez szakemberek is kellenének. És ahhoz, hogy valaki ezt szakszerűen oktassa, ahhoz saját magának is meg kellene mindezt tanulnia. De van a régi mondásban sok igazság, hogy a jó pap holtig tanul.

A római katolikus egyháznak is vannak érdekes eseményei. Az 1962-ben kezdődött II. Vatikáni Zsinat egy nagyon fontos tétele: fel kell készülni arra, hogy az a hatalmas tudományos és technikai átalakulás, ami a világban zajlik, hogyan hat vissza a katolikus vallásra és egyházra. Miért kell erre az egyháznak felkészülnie? Mert nagyon sok változás az istenhittel kapcsolatban olyan dolgokhoz kapcsolódik, amelyekkel összefüggésben óriási változások történtek. Erdő Péter bíboros, aki ugyancsak megértette ennek a fontosságát, az egyik előadásában, amit éppen a

Magyar ENSZ Társaság keretében tartott, arról beszélt, hogy Isten a világmindenséget teremtette meg, úgy ahogy van, de a világmindenség keretében szabad kezet adott minden változásnak, ami történik, beleértve az embert is és az emberi megismerés folyamatát is: a megismerés – miután a világmindenségről van szó – az ember számára folyamatosan nyitott lehetőség. Ez a hozzáállás megfelel a II. Vatikáni Zsinat megállapításának: ha a világ további és mélyebb megismerése nyitott, akkor nincsenek az egyház alapvető tanításait érintő tabukérdések. Ez önmagában véve is egy nagyon érdekes téma.

UMJ: Milyennek látja a Világgazdasági Intézet helyzetét a nemzetközi versenyben? Mennyire itéli versenyképesnek az intézetet?

SM: Nemzetközi szinten különféle iskolák dominálják a közgazdasági képzést, beleértve a nemzetközi képzést is. Manapság még rendkívül erős a neoklasszikus iskola, amely mindent a piac szempontjából tanít, és ahol az Adam Smith-féle „láthatatlan kéz” dominál a pénzpiacokon és mindenütt. Aztán vannak olyan helyek, amelyek az intézményekkel foglalkoznak, az úgynevezett institutionális közgazdaságtannal – ezek az intézmények szerepét emelik ki mindenben. Vannak olyan iskolák, egyetemek is, ahol olyan témákkal foglalkoznak, amelyek viszont vállalati szempontból lényegesek, a vállalati menedzsment kérdésköréből nézik a világgazdasági kérdéseket is. És vannak szelektív helyek, ahol mindegyikből szednek össze valamit.

Azt gondolom, ma nagyon színvonalasan lehet oktatni a neoklasszikus, neoliberais elméletek alapján is, beleértve azt, hogy mindennek milyen határai vannak, meddig működőképesek, milyen feltételek mellett vezethetnek válságokhoz. Az intézményi közgazdaságtan is nagyon érdekes dolgokat tanít. Én azt tartom elfogadhatónak, amelyik a gazdaságot és a gazdasági folyamatokat a társadalomba ágyazva tanítja. Polányi Károly elmélete szerint a gazdaság a társadalomba ágyazódva fejlődik. A társadalom pedig sok mindenből áll össze: vannak az emberi magatartások, van a politika, a technikai fejlődés, és van sok minden más is. Tehát a gazdaságot ebben az összefüggő keretben kell tanítani. Ezen az egyetemen valamikor így tanítottuk, de bejött ez a neoklasszikus-neoliberais iskola, ami manapság itt még nagyon erősen képviselve van.

A nemzetközi mezőnyben egyébként minden irányzatot meg lehet találni. Én a „polányisták” híve vagyok: amikor Kanadában tanítottam, éppen a Concordia Egyetem Polányi Intézet-

ében ebben a szellemben adtam elő a világgazdaságot, azt, hogy hogyan ágyazódik be a világgazdaság a világpolitikába, meg a globális technikai fejlődésbe. Nálunk ezt nem lehet tanítani, nem is tanítom.

UMJ: Ezek fényében mit gondol, milyen irányba kellene elmozdulnia az intézetnek a jövőben?

SM: Bajza Józsefnek van egy verse: „*Múltadban nincs öröm, // Jövődben nincs remény, // Han-nyatló szép hazám! // Miattad vérzem én.*”

Azt nem mondhatom el, hogy múltadban nincs öröm, de nagyon kérdéses, hogy azok a változások, amik itt az egyetemen történni fognak, hogyan érintik ennek az intézetnek a helyzetét. Ezt én nem tudom megmondani. Ha mohamedán lennék, akkor azt mondanám, hogy ezt csak Allah tudja, mert Allah mindent tud, így erre esetleg választ adhat. De nem tudom. Nagyon szeretném, ha ez az intézet és az a szak, amit ez az intézet vezet, nem csak fennmaradna, hanem erősödne, jobb lenne, modernebb lenne. És erre is megvan a lehetőség. De megvan a lehetőség arra is, hogy az új felállásban azt mondják, hogy ezek a kérdések bennünket nem érdekelnek, csak az érdekel, hogy a MOL vagy valamilyen más vállalat számára milyen embereket gyártunk. Ez is érdekes, csak ha egy vállalati szakember kockázatelemzéssel foglalkozik (és ez nagyon divatos a nemzetközi mezőnyben), neki átfogó szakmai ismeretekkel kell rendelkeznie rengeteg mindenről: politikáról, makrogazdaságról, társadalmi problémákról, stb. Hiszen egy vállalat számára a kockázat forrásai nagyon sokrétűek, és ezeket rangsorolni lehet és kell.

De nem tudom, hogy mit hoz a jövő ennek az egyetemnek. Most döntötték el, hogy megszületik az alapítvány, hogy megkapja az egyetem a MOL és a Richter részvényeinek állami tulajdonban lévő tíz százalékát. Hogy ez sok vagy kevés? Azt hiszem, hogy nagyon kevés. Ha csak ebből akarják ezt az egyetemet finanszírozni, az nem vezet sehova. Mert egy alapítványnak nem a tőke értékéből kell kiindulni, hanem a hozamából. Ez a két részvényt pakett lehet, mondjuk 380 milliárd forint. De hogy ennek mekkora az évi hozama, ebből mekkora pénz vész el az adminisztrációba meg ide-oda, és mekkora jut az egyetemnek, végül azt hogyan osztják el, az egy izgalmas kérdés. Az alapítványra az jellemző, hogy ha mondjuk a hozamok esetleg csökkennek, vagy esetleg éppen veszteségei vannak az adott vállalatnak, akkor nem szabad eladni a részvényeket, hogy abból fedezzék, azt meg kell tartani. Úgyhogy még ilyen nehézségekkel, kihívásokkal is szembenézhet az egyetem, de akik az egyetemi átalakítást csinálják, azoknak halvány gőzük nincs arról, hogy hogy működik nyugaton például egy nyugdíjalap.

UMJ: Arról mit gondolsz, hogy ez az átalakulás valószínűleg a költségtérítéses hallgatók arányának növelését fogja hozni?

SM: Nem tudom, hogy az egyetemek közötti verseny hogyan alakul. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen is működik ilyen Nemzetközi gazdaság és gazdálkodás szak. A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen is létezik egy ilyen tárgy, hogy Nemzetközi gazdaság és gazdálkodás, illetve Debrecenben is. Ha például egy hallgató könnyebben jut ösztöndíjhoz vagy költségtérítéshez, mondjuk, a Műszaki Egyetemen, akkor oda fog menni és nem a Corvinusra. Lehet, hogy a Corvinusnak elkopnak a hallgatói. Vagy olyan hallgatók jönnek ide, akiknek a szülei nagyon jómódúak, és vidáman ki tudják fizetni mindazt, sőt, még többet is, mint amit itt ki kell fizetni a hallgatóknak. De arra véleményem szerint nem lehet számítani, hogy ide még nagyobb tömegben jönnek majd külföldiek.

UMJ: Köszönöm szépen az interjút!

Az interjút készítette: Urbánné Mező Julianna, 2019.